

Justitsministeriet

Dato: 9. oktober 2008

Dok.: FRM40809

Sagnr.: 2008-154-0151

Udkast til tale til ministeren til brug for besvarelsen af samrådspørgsmål C, D, E og F fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del) torsdag den 9. oktober 2008

Det talte ord gælder

[Indledning]

1. Jeg vil nu tage fat på spørgsmål C-F om indsatsen mod bandekriminalitet.

Ud over at være et helt aktuelt emne er problemerne med kriminelle bander et slående eksempel på, hvorfor der er behov for de nye store og mere slagkraftige politikredse.

De stigende udfordringer i forhold til bandekriminalitet illustrerer nemlig den professionalisering og internationalisering af de kriminelle miljøer, som politiet med reformen er blevet bedre rustet til at matche.

2. Det er helt uacceptabelt, at bevæbnede kriminelle skyder på hinanden på åben gade, som vi har set det i den senere tid. Det siger sig selv, at jeg ser med allerstørste alvor på denne udvikling.

Derfor holdt jeg som noget af det første som justitsminister for 3 uger siden et møde med rigspolitichefen og politidirektørerne for Københavns og Østjyllands Politi for at blive orienteret om situationen og høre, om politiet har behov for nye redskaber eller midler.

På mødet aftalte vi, at politiindsatsen mod banderne skulle intensiveres yderligere for at lægge maksimalt pres på bandemedlemmerne, så de konstant bliver pustet i nakken og sættes fast, uanset hvilken kriminalitet de begår.

Regeringen tilkendegav i den forbindelse klart, at politiet vil få tilført de ekstra ressourcer, som er nødvendige. Det står fast.

Som det er fremgået af pressedækningen – og som jeg vil komme nærmere ind på om lidt – har den ekstraordinære politiindsats de sidste uger givet helt håndgribelige resultater i form af beslaglæggelser, sigtelser og varetægtsfængslinger.

Jeg er meget tilfreds med politiets massive indsats for at opklare skudepisoderne og for at forebygge nye skyderier. Vi vil simpelthen ikke finde os i, at borgerne skal gå utrygge rund og frygte at blive ramt af vildfarne skud på gaden.

[Aktuelt konfliktbillede]

3. Inden jeg kommer nærmere ind på den intensiverede indsats, vil det måske være nyttigt at give et kort overblik over, hvordan konfliktbilledet mellem grupperingerne ser ud lige nu og her.

Som bekendt har politiet i de senere år foretaget en tæt monitoring af banderne og bandemedlemmerne.

Og som min forgænger redegjorde for i et samråd i februar, viser Rigspolitiets statusrapport for indsatsen mod banderne i 2007, at politiet har et endog meget detaljeret overblik over banderne – helt ned på individniveau.

Det samme gør sig naturligvis gældende for rockerne, hvor Rigspolitiet bl.a. monitorer de rockergrupperinger, som er involveret i den aktuelle konflikt. Det drejer sig om Hells Angels og AK-81.

Hells Angels har 7 afdelinger i Danmark med ca. 140 tilknyttede personer. Hver afdeling – på nær afdelingen i Ålborg – har tilknyttet en såkaldt kampafdeling kaldet AK-81.

AK-81 blev etableret i 2007 som en støttefunktion til Hells Angels, der bl.a. på den måde har søgt at styrke sin magtposition i relation til kampen om narkotikamarkedet.

Den seneste tids konfrontationer har medført, at AK-81 har været i stand til at tiltrække et stadigt stigende antal medlemmer. AK-81 består for tiden af over 100 unge mænd – for de flestes vedkommende i alderen 18-25 år. De fleste er kendt af politiet for personfarlig kriminalitet og for overtrædelser af våbenlovgivningen.

Rigspolitiet monitorer desuden lige nu 10 kriminelle grupper og netværk, der begår alvorligere kriminalitet – det såkaldte niveau-1 bander, som består af omkring 170 tilknyttede personer.

Herudover monitorer politikredsene 16 mindre rockergrepper og 8 såkaldte niveau-2 bander med i alt omkring 270-300 tilknyttede personer.

4. Det er ikke nogen hemmelighed, at der er modsætningsforhold mellem de forskellige kriminelle grupperinger. Og som de seneste ugers hændelser har vist, er der navnlig et modsætningsforhold mellem Hells Angels og bestemte grupperinger fra bandemiljøet.

Der er imidlertid også et modsætningsforhold indbyrdes mellem grupperinger fra bandemiljøet. Og det har givet anledning til konfrontationer ligesom modsætningsforholdet mellem bander og Hells Angels.

De eksisterende modsætningsforhold mellem grupperingerne skyldes flere faktorer. Det er Rigspolitiet vurdering, at en væsentlig faktor er kampen mellem grupperne om narkotikamarkedet.

Men der er også andre årsager til, at konflikten er eskaleret.

Mellem visse personer fra de forskellige grupperinger eksisterer der uoverensstemmelser af mere personlig karakter. Og der er også gamle uoverensstemmelser mellem parterne, som har haft en betydning i den nuværende konfliktsituation.

Begge disse faktorer bidrager formentlig til en fortsættelse af konflikterne og til nye konfrontationer som følge af de æresbegreber, som er en del af gruppernes selvforståelse og identitet – og som indebærer krav om hævn over for modparten.

At de enkelte grupperinger samtidig mere ”professionelt” søger at positionere sig i forhold til hinanden, har også bidraget til konfrontationerne.

5. Som min forgænger redegjorde for i et samråd i januar i år, registrerede politiet gennem sidste efterår og vinter en række skudepisoder mellem medlemmer af forskellige bander. Og der har også tidligere været flere sammenstød mellem personer tilknyttet Hells Angels og personer fra bandemiljøet.

Trods en intensiv politiindsats er denne tendens desværre fortsat i foråret og henover sommeren og indtil nu.

Politiet har i løbet af august og september registreret flere episoder, hvor skydevåben har været anvendt i det offentlige rum, og som involverer personer fra rocker- og bandemiljøet.

Det har navnlig været mellem personer tilknyttet Hells Angels og AK-81 på den ene side og personer fra bandemiljøet på den anden side.

[Yderligere intensiveret indsats]

6. Dét er den aktuelle situation. Og det er altså på den baggrund, at jeg har aftalt med politiet, at indsatsen mod banderne intensiveres yderligere.

Som det også har været beskrevet i medieme, sker det mere konkret bl.a. ved:

- massiv polititilstedeværelse i de berørte områder;
- omfattende visitationer af personer og biler;
- intensiv og målrettet efterforskning mod ledende bandemedlemmer; og
- systematiske visitationer efter våben og narkotika.

Formålet er at presse og stresse de ledende personer i rocker- og bandemiljøet maksimalt, så der forhåbentlig kan blive sat en stopper for de mange skudepisoder.

7. Da vi aftalte den intensiverede indsats, tilkendegav politiet, at de allerede har de lovgivningsmæssige redskaber, der skal til for at gennemføre indsatsen.

Den intensiverede indsats sker således ved, at der sættes massivt ind med mere politi i de berørte områder. Samtidig er der i medfør af politiloven etableret visitationszoner med henblik på omfattende visitationer af personer og biler.

Det meste af København og Odense er nu for en periode omfattet af visitationszoner. Der er foretaget over 3.000 visitationer. Og i København, Århus og Odense er der indtil videre – som et direkte resultat af visitationerne – rejst over 100 sigtelser for overtrædelse af våbenloven.

Samtidig har politiet intensiveret de måltrettede efterforskninger mod de ledende bandemedlemmer. I København har politiet på nuværende tidspunkt rejst sigtelse i ca. halvdelen af de omkring 40 skudsager, der har været i byen.

Politiet puster dem med andre ord i nakken.

Der er foretaget systematiske ransagninger efter ulovlige våben og narkotika – alene i København er de sidste uger gennemført omkring 40 ransagninger med tilknytning til bander og rockermiljøet.

Sagerne kører i højeste gear lige nu. Så jeg håber, at udvalget har forståelse for, at det er begrænset, hvor mange oplysningsger jeg kan komme med om de konkrete resultater.

Men det helt foreløbige billede er, at politiet den seneste måned har beslaglagt mere end 200 ulovlige skydevåben. Dertil kommer et stort antal våben, som man for nylig har fundet i en konkret sag.

8. Politiet har fremhævet, at de seneste skærpelser i forhold til at bære ulovlige våben på offentlig tilgængelige steder, er et meget effektivt redskab for politiet.

Som bekendt blev der med lovændringen før sommerferien gennemført en skærpelse af straffen for bl.a. ulovlig besiddelse af skydevåben på offentligt tilgængelige steder. Straffen for at besidde et skydevåben på offentlig sted er herefter som udgangspunkt 6 måneders fængsel.

Nok så vigtigt er det med lovændringen gjort nemmere at varetægtsfængsle personer, der bliver taget med skydevåben på offentlige steder. Denne mulighed har i de seneste uger ført til varetægtsfængsling af over 30 personer med tilknytning til rocker- eller bandemiljøet.

9. Et emne, der helt naturligt har været oppe, er spørgsmålet om anvendelse af lov om forbud mod ophold i bestemte ejendomme – populært kaldet rockerloven.

Politiet vurderer naturligvis løbende, om der er grundlag for at anvende rockerloven. Indtil videre har det været den politifaglige vurdering, at der ikke er grundlag for at tage loven i brug.

10. Politiet har altså efter deres egen opfattelse de redskaber, som er nødvendige i den aktuelle situation. Og regeringen vil tilføre de ressourcer til politiet, som er nødvendige.

Vi må imidlertid se i øjnene, at der ikke findes nogen snup-tagsløsninger. Det ville ellers være dejligt.

Men vi må indstille os på, at det er og bliver et langt og sejt træk.

Det gælder både i forhold til politiets verserende efterforskninger i bande- og rockermiljøet, som erfaringsmæssigt tager en vis tid, hvis de nødvendige beviser skal på plads.

Og det gælder naturligvis ikke mindst i forhold til den fremadrettede forebyggende indsats, som er helt afgørende, hvis vi skal forhindre, at det her mønster eskaleres. Her handler det jo først og fremmest om en social indsats, hvor der gribes ind så tidligt som overhovedet muligt.

De unge mennesker, der skyder i gaderne, er nok desværre uden for pædagogisk rækkevidde. Den helt store opgave nu er at få taget hånd om småbrødrene, mens de endnu er små. Her er de sociale myndigheder, daginstitutionerne, skolerne og SSP-samarbejdet de helt centrale aktører, hvis vi skal have bremset den bekymrende udvikling.

11. Som bekendt er den politimæssige indsats mod bande-kriminalitet baseret på Rigspolitiets strategi fra juni 2005.

Populært sagt er der tale om en forstærket indsats på ”to ben”: På den ene side en ”hård” del med fokus på hurtige og konsekvente reaktioner over for de mest forhærdede bandedekriminelle. Og på den anden side en ”blød” del med forebyggende og kriminalpræventive tiltag for at stoppe fødekæden af letpåvirkelige unge til banderne.

Som nævnt havde min forgænger i februar lejlighed til at redegøre i detaljer for de konkrete elementer i strategien for den styrkede politimæssige indsats mod bandekriminalitet. Jeg vil derfor ikke i dag trætte udvalget med en ny gennemgang.

Rigspolitiet vil i begyndelsen af 2009 udarbejde en statusrapport for indsatsen i 2008 mod bande- og rockerkriminalitet. Så snart statusrapporten foreligger, vil jeg selvfølgelig sende den til Retsudvalget.

[Aflytning – kommende lovforslag]

12. Selvom politiet har tilkendegivet, at man ikke lige nu og her mangler redskaber, er det naturligvis afgørende løbende at sikre politiet de bedst mulige lovgivningsmæssige rammer.

Derfor vil jeg i denne samling fremsætte et lovforslag, der udvider den eksisterende mulighed for, at politiet kan få til-ladelse til aflytning ”på person”, så det ikke kun gælder i ter-rorsager, men også ved anden grov kriminalitet, der typisk er banderelateret eller organiseret i øvrigt.

Som det er i dag, skal en retskendelse om telefonaflytning normalt angive de bestemte telefonnumre, som en mistænkt bruger, og som politiet må aflytte. Hvis en mistænkt skifter mobiltelefon, skal der altså som udgangspunkt indhentes en ny retskendelse på det nye telefonnummer.

Som led i anti-terrorpakke II fra 2006 blev der dog indført adgang til, at politiet i terrørsager ved en retskendelse får til-ladelse til at aflytte alle telefoner, som en bestemt mistænkt person måtte bruge – såkaldt aflytning ”på person”. Det letter politiets arbejde, fordi der så ikke skal indhente en ny rets-kendelse, hver gang den mistænkte skifter telefon – hvilket erfaringsmæssigt kan ske endog meget ofte.

Telefonaflytning kan i mange tilfælde være et effektivt efterforskningsmiddel for politiet i sager om grov organiseret kriminalitet, herunder bandekriminaliteten.

Og derfor vil jeg som nævnt fremsætte et lovforslag, der udvider muligheden for, at politiet kan få tilladelse til aflytning ”på person” til anden grov kriminalitet.

[Afslutning]

Der skulle ikke kunne stå nogen tvivl tilbage om, at indsatsen over for bandekriminalitet er et af politiets højst prioriterede områder.

Det gælder både den ”bløde” forebyggende indsats og den ”hårde” håndhævende indsats.

Vi vil ikke fra regeringens side tøve med at sikre politiet de yderligere ressourcer og midler, der måtte vise sig nødvendige for at tackle opgaven.

TAK